

Финансов сектор: оценки и очаквания #1/2022

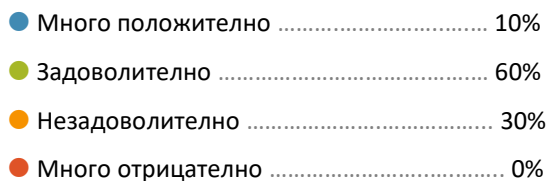
Министерство на финансите

ISSN 2367-4733

Използвани съкращения: ТБ – търговски банки, ИП – инвестиционни посредници, ПОД – пенсионно-осигурителни дружества, УД – управляващи дружества, BGN – лев, EUR – евро, USD – щ. долар

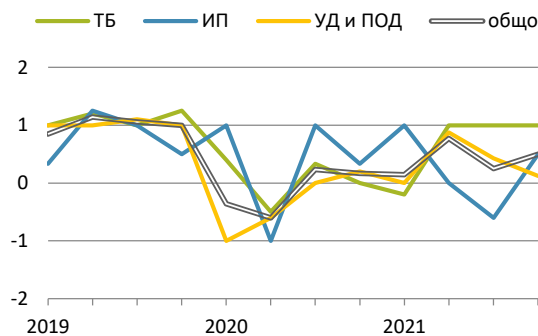
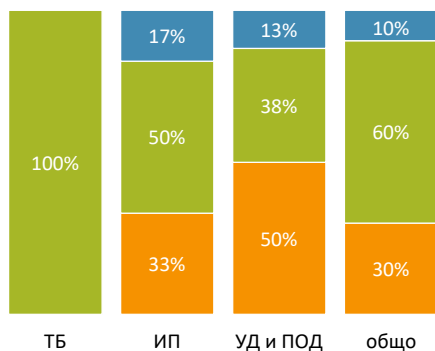
Икономическа ситуация

1. Как оценявате икономическата ситуация в страната през IV тримесечие на 2021 г.?

Оценката за текущата икономическа ситуация леко се подобрява през последното тримесечие на 2021 г. Това показва обобщеният резултат на участниците в анкетата в настоящото издание. Спрямо предходното тримесечие леко се увеличава делът на положителните отговори за сметка на незадоволителните и отрицателните. По-добрата оценка е на фона на леко подобрение в нагласите на предприемачите от краткосрочните индикатори на НСИ. Оценката им за текущата икономическа ситуация през декември 2021 г. се покачва в търговията на дребно, услугите и строителството, докато в промишлеността леко намалява спрямо ноември.

През декември показателите от наблюденията на бизнес тенденциите и потребителите се подобриха. Индикаторът за бизнес климата се повиши във всички сектори с изключение на промишлеността. Показателят за доверие на потребителите отчете повишение поради позитивните нагласи за икономическата ситуация в страната. Реалният растеж на БВП се забави до 3.9% на годишна база през третото тримесечие (по неизгладени данни), като повечето консенсусни прогнози отчитат ревизии в низходяща посока по отношение на очаквания растеж за 2021 г.

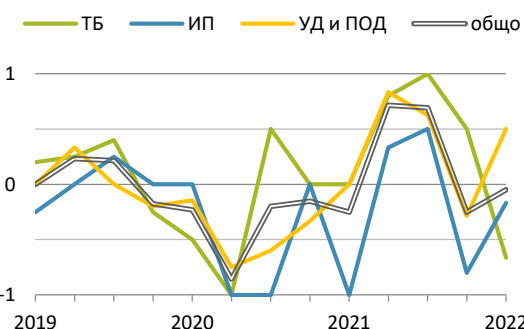
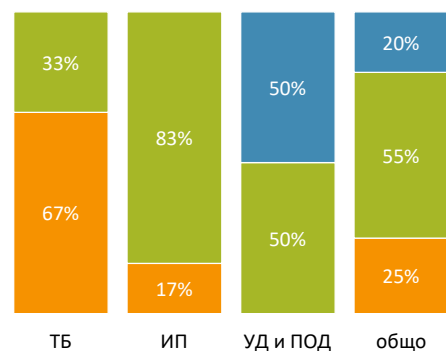
Заб.: Оценките на финансовите посредници за текущата икономическа ситуация са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 2, текущата икономическа ситуация се оценява много положително. Когато показателят е близък до -2, текущата икономическа ситуация се оценява много отрицателно.

2. Какви са очакванията Ви относно годишния темп на икономически растеж през I тримесечие на 2022 г. спрямо предходното?

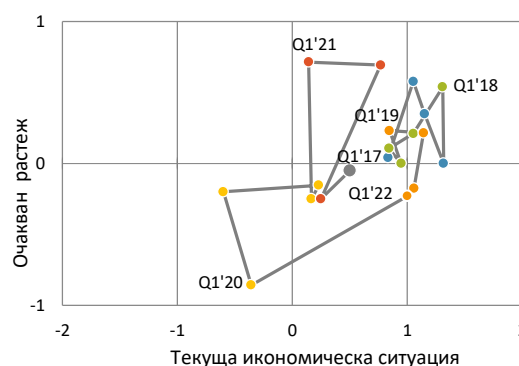

Очакванията на участниците за темпа на икономически растеж през първото тримесечие на годината се подобряват спрямо четвъртото тримесечие на 2021 г. Обобщената балансова оценка се доближи до неутралното ниво, макар че остава слабо отрицателна, след като в предходното издание очакванията бяха за забавяне на икономическия растеж.

В отговорите отново преобладава мнението по-скоро за запазване на темпа, но делът на песимистично настроените посредници е по-малък спрямо миналата анкета. Съществена промяна има в нагласите на банките, които в предходното издание бяха най-оптимистично настроени, а в настоящата анкета около 67% от тях очакват икономиката да се забави. В същото време, половината от УД и ПОД очакват ускоряване на растежа. Месечните бизнес анкети на НСИ през януари отчитат подобрение в краткосрочните очаквания за бизнес климата и активност в промишлеността, търговията на дребно и строителството, като влошаване на очакванията има само в услугите.

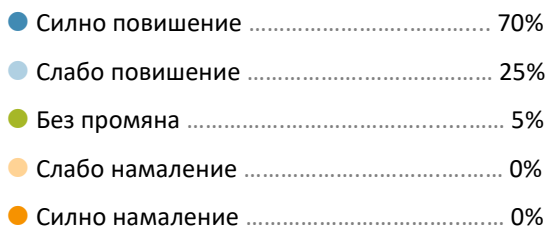
Оценката за настоящата и бъдеща икономическа ситуация

Оценката комбинира обобщените очаквания на финансовите посредници за двете величини.

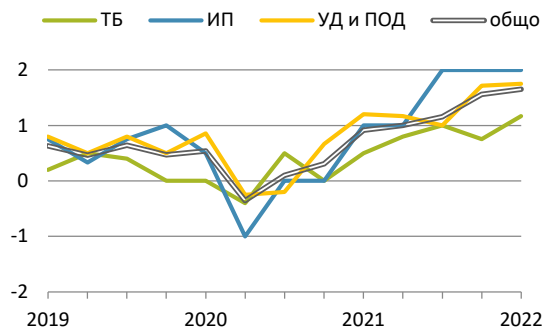
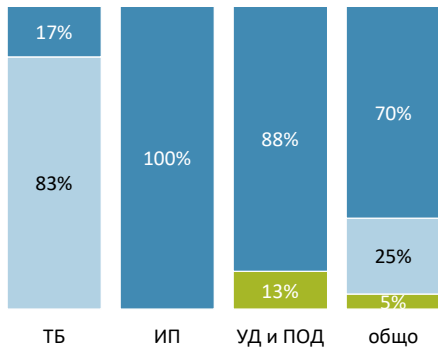
Заб.: Очакванията за икономическия растеж са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, финансовите посредници очакват ускоряване на икономическия растеж. Когато показателят е близък до -1, съществуват очаквания за неговото забавяне.

3. Какви са очакванията Ви за годишния темп на изменение на потребителските цени през I тримесечие на 2022 г.?

Инфлационните очаквания на анкетираните продължават да се повишават. Балансовата им оценка за първото тримесечие на 2022 г. достигна своята най-висока стойност откакто се провежда изследването и показва очаквания за значително ускоряване на инфлацията.

Отново преобладават мненията за силно нарастване на инфлацията (над 70%), като очакванията от миналото издание се реализираха. В края на 2021 г. годишният темп на инфлация се ускори до 6.6% според ХИПЦ, основно поради същественото поскъпване на енергийните стоки и свързаните с това вторични ефекти, а средногодишната инфлация за 2021 г. възлезе на 2.8%. Завишените инфлационни очаквания на посредниците се наблюдават на фона и на продължаващо повишение на годишния темп на инфлация в еврозоната, който според предварителната оценка на Евростат се очаква да бъде 5.1% през януари, при 5% през декември.

Заб.: Инфлационните очаквания на финансовите посредници са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 2, финансовите посредници очакват значително ускоряване на инфлацията. Когато показателят е близък до -2, съществуват очаквания за значително забавяне на инфлацията.

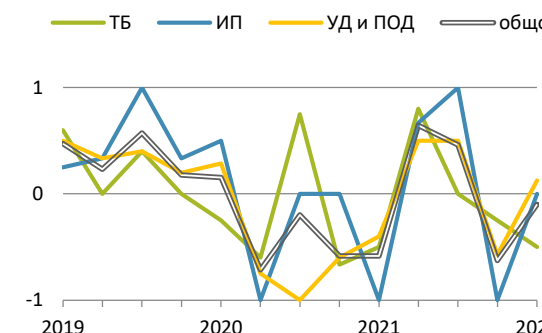
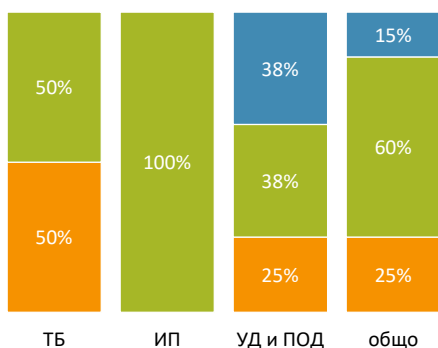
При наличието на дефлация в икономиката, отговор "повишение" следва да се тълкува като забавяне на дефлационния процес, а отговор "намаление" означава задълбочаване на дефлацията.

4. Какви са очакванията Ви за изменението на заетостта на годишна база през I тримесечие на 2022 г. спрямо предходното?

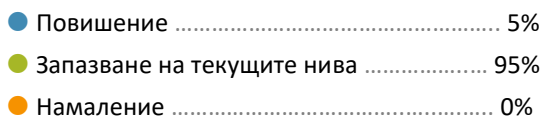
Подобрение има и в оценката на финансовите посредници за годишното изменение на заетостта през първото тримесечие на 2022 г., но обобщената балансова оценка остава на отрицателна територия. Преобладаващ е делът на тези, които считат, че заетостта ще остане без съществена промяна макар по вид посредници отговорите да са доста разнородни.

Общите очаквания за динамиката на заетостта в цялата икономика остават разнопосочни. Растежът в дейността на икономически сектори като строителството, водят до очаквания за по-висок брой на заетите лица през следващите месеци. От друга страна, поредната вълна на корона вируса продължава да създава затруднения в оперативната дейност на редица бизнеси, особено в сферата на услугите. По данни от месечната бизнес статистика на НСИ, очакванията на предприемачите през януари по отношение на движението на персонала през следващите три месеца се подобряват в индустрията, търговия на дребно и строителството, но в услугите те се влошават.

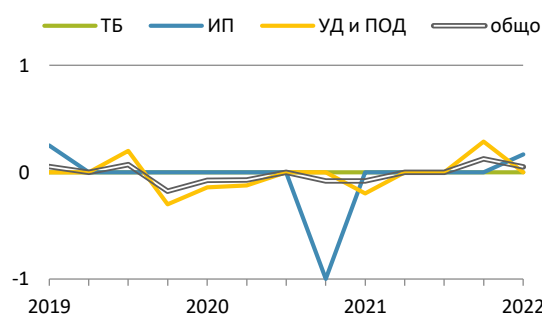
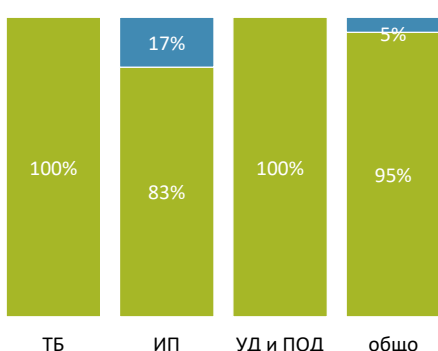

Заб.: Очакванията на финансовите посредници за изменението на заетостта са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, финансовите посредници очакват силно увеличение на заетостта. Когато показателят е близък до -1, съществуват очаквания за силно намаление на заетостта.

5. Какви са очакванията Ви за динамиката на основния лихвен процент през I тримесечие на 2022 г. спрямо предходното?

Очакванията на участниците за динамиката на Основния лихвен процент (ОЛП) през първото тримесечие на 2022 г. се запазват предимно неутрални, като малък дял от всички отговори (5%) допускат повишение. По този начин балансовата оценка остава минимално положителна във второ поредно издание. Въпреки изключително ниската активност на търговията на левовия междубанков пазар, през декември се наблюдаваше леко повишение на средния лихвен процент по сделките, като от обичайното си ниво от около -0.7%, той регистрира стойности от около -0.5%. Това е и вероятната причина за мненията в полза на повишение на ОЛП. През януари средният процент на междубанковия пазар отново се върна на ниво от -0.7%, което подкрепя преобладаващото очакване за запазване равнището на ОЛП.

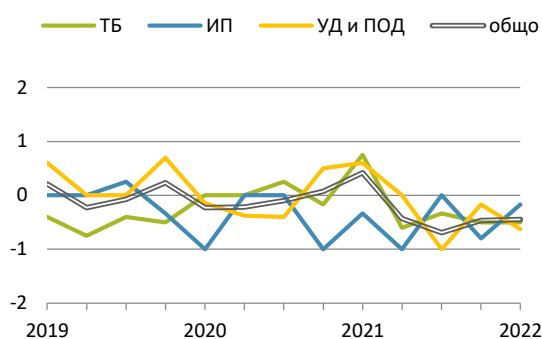
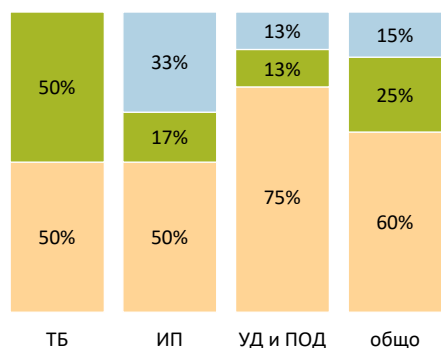
Заб.: Очакванията на финансовите посредници за динамиката на основния лихвен процент са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, финансовите посредници очакват нарастване на основния лихвен процент. Когато показателят е близък до -1, съществуват очаквания за неговото намаление.

6. Какви са очакванията Ви за движението на номиналния курс на лева към щатския долар през I тримесечие на 2022 г. спрямо предходното?

- Силно поскъпване на лева 0%
- Слабо поскъпване на лева 15%
- Без промяна 25%
- Слабо поевтиняване на лева 60%
- Силно поевтиняване на лева 0%

В четвърто поредно издание финансовите посредници прогнозираят леко поскъпване на щатския долар спрямо българския лев (и съответно еврото) – в настоящата анкета това се отнася за първото тримесечие на 2022 г. Прогнозираното предимство за долара през последното тримесечие на предходната година се реализира, а поскъпването му спрямо еврото се случи основно през ноември. Фактори за това бяха раздалечаването в комуникацията относно бъдещето на паричната политика между ЕЦБ и Федералния резерв на САЩ, както и опасения за негативно влияние на омикрон варианта върху икономическия растеж.

От началото на настоящата година валутният курс отбеляза колебания в много широк диапазон. Доларът постигна 19-месечен връх в края на януари, след като стана ясно, че Фед ще предприеме лихвени повишения през 2022 г., докато ЕЦБ продължава да отлага това с аргумента, че инфлацията ще се понижи до края на годината. През първите дни на февруари доларът рязко се обезцени и отбеляза поевтиняване спрямо края на 2021 г.

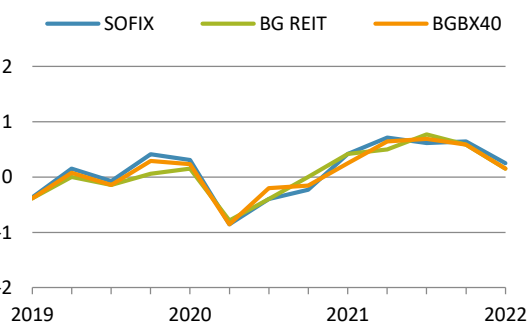
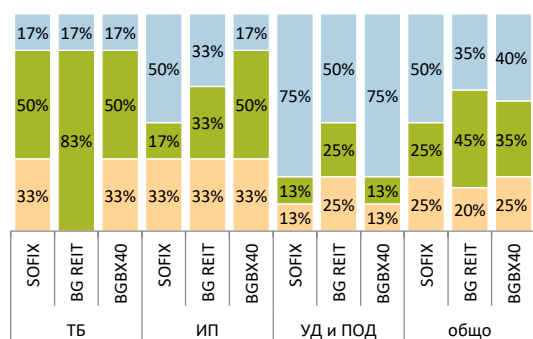
Заб.: Очакванията на финансовите посредници за движението на номиналния валутен курс на лева към щатския долар са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 2, финансовите посредници очакват силно поскъпване на лева спрямо щатския долар. Когато показателят е близък до -2, съществуват очаквания за силно поевтиняване на лева.

7. Какви са очакванията ви за борсовите индекси през I тримесечие на 2022 г. спрямо предходното?

- Да се увеличи значително
- Да се увеличи
- Да остане без промяна
- Да намалее
- Да намалее значително

Участниците в анкетата понижават очакванията си за динамиката на индексите на Българската фондова борса (БФБ) през първото тримесечие на 2022 г. Мненията са разделени между умерено оптимистични/песимистични и неутрални, а балансовите оценки са слабо положителни. Позитивните очаквания на финансовите посредници в предходното издание се реализираха и при трите индекса, най-вече при SOFIX и BG BX40.

Възходящата динамика на капиталовия пазар се запази до средата на януари, след което цените на акциите на БФБ претърпяха низходяща корекция, следвайки развитието на международните пазари. В края на месеца и началото на февруари се наблюдават известни повишения, но с изключение на BG REIT, останалите индекси все още са под нивата си от края на 2021 г.

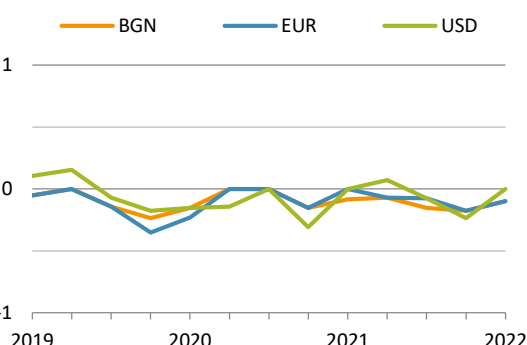
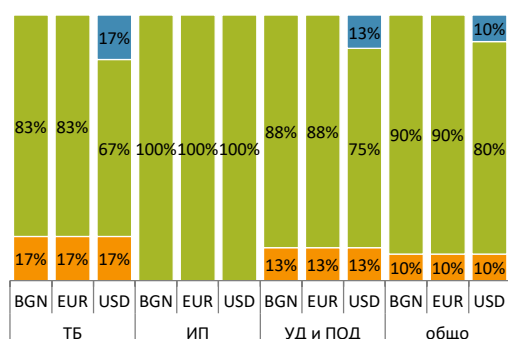
Заб.: Очакванията на финансовите посредници за посоката на движение на борсовите индекси са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 2, това означава, че финансовите посредници очакват значително нарастване на борсовите индекси. Съответно, когато показателят е близък до -2, то съществуват очаквания за тяхното намаление.

8. Какви са очакванията Ви за лихвените проценти по депозитите през I тримесечие на 2022 г. спрямо предходното?

- Да се увеличат
- Да останат без промяна
- Да намалее

Обобщеният резултат от отговорите на участниците в анкетата показват леко покачване на балансовите оценки и в трите основни използвани валути. Като цяло преобладават отговорите за запазване на текущите нива на лихвените проценти, но има и отговори, подкрепящи повишение на възвръщаемостта на банковите депозити, което с оглед на очакванията да започне нормализация на паричната политика на ЕЦБ не изглежда неоправдано. При очакванията относно възвръщаемостта по депозитите в лева и евро балансовите оценки все още са на отрицателна територия и анкетираните очакват тя по-скоро леко да намалее през първото тримесечие на годината. В същото време, балансовата оценка за доходността по депозитите в щатска валута се повиши до неутралното равнище.

Очакваното понижение на лихвените проценти през четвъртото тримесечие се реализира частично, като на база средни стойности по тримесечие бе налице слабо понижение при претеглената цена на новите срочни депозити в лева за домакинства и нефинансови предприятия спрямо третото тримесечие на 2021 г., докато при тази по депозитите в евро и щатски долари имаше повишение.

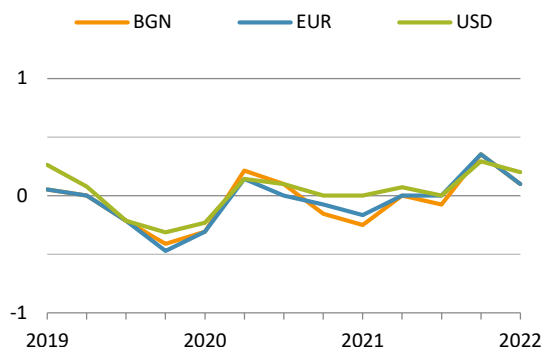
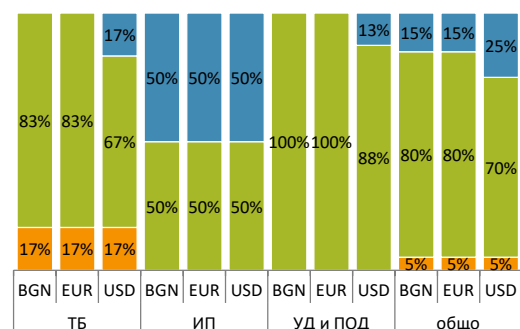
Заб.: Очакванията на финансовите посредници за динамиката на лихвените проценти по депозитите в лева, евро и щатски долари са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, финансовите посредници очакват нарастване на лихвените проценти по депозитите. Когато показателят е близък до -1, съществуват очаквания за тяхното намаление.

9. Какви са очакванията Ви за лихвените проценти по кредитите през I тримесечие на 2022 г. спрямо предходното?

- Да се увеличат
- Да останат без промяна
- Да намалее

Анкетираният продължават да очакват леко повишение на лихвените проценти по кредитите, макар че балансовите оценки в трите валутни сегмента се понижават спрямо миналото издание. През последното тримесечие на 2021 г. се наблюдаваше понижаване на средните претеглени лихвени проценти за периода спрямо третото тримесечие при новите жилищни и потребителски кредити. В пазарния сегмент на фирмените нефинансови кредити претеглената средна цена на заемният банков ресурс също се понижи, с което очакванията от миналото издание не се реализираха.

Повишеният риск на фона на ускореното нарастване на кредитирането за частния сектор, особено в сегмента на потребителските и жилищните кредити, както и очакваната промяна към затягане на паричната политика на ЕЦБ, могат да се свържат с очакванията на посредниците за леко покачване на лихвените проценти по кредитите.

Заб.: Очакванията на финансовите посредници за динамиката на лихвените проценти по кредитите в лева, евро и щатски долари са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, финансовите посредници очакват нарастване на лихвените проценти по кредитите. Когато показателят е близък до -1, съществуват очаквания за тяхното намаление.

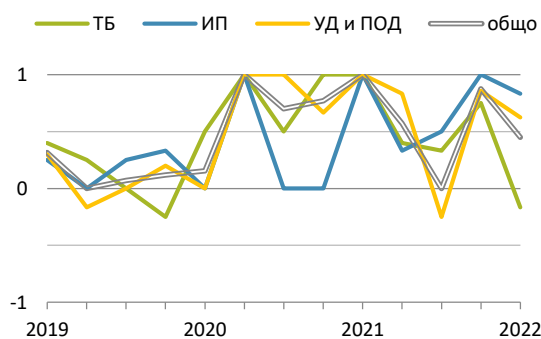
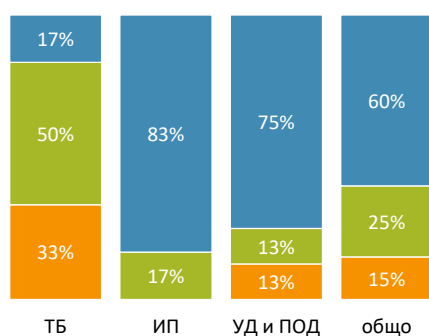
10. Какви са очакванията Ви за нивото на междуфирмена задлъжнялост през I тримесечие на 2022 г. спрямо предходното?

- Повишение 60%
- Без промяна 25%
- Намаление 15%

Междуфирмената задлъжнялост ще продължи да нараства през първото тримесечие на годината, но по-слабо спрямо предходното. Това сочи обобщената оценка на финансовите посредници, която се понижаваше спрямо миналия брой на изданието, когато показваше по-значително нарастване.

Мненията на предприемачите от месечните бизнес анкети на НСИ показват завишена балансова оценка през януари по отношение на финансовите затруднения (неплатежоспособност, трудности при получаване на кредит и др.) на компаниите в промишлеността, търговията на дребно и услугите спрямо декември 2021 г. Единствено според предприемачите в сектора на строителството ситуацията с финансовите проблеми се подобрява.

Инвестиционните посредници, ПОД и УД остават най-песимистично настроените сред участниците, докато 50% от търговските банки очакват задържане на нивото на междуфирмена задлъжнялост, а 33% от тях, че тя ще намалее.

Заб.: Очакванията на финансовите посредници за изменението на междуфирмената задлъжнялост са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, финансовите посредници очакват значително нарастване на междуфирмената задлъжнялост. Когато показателят е близък до -1, съществуват очаквания за нейното намаление.

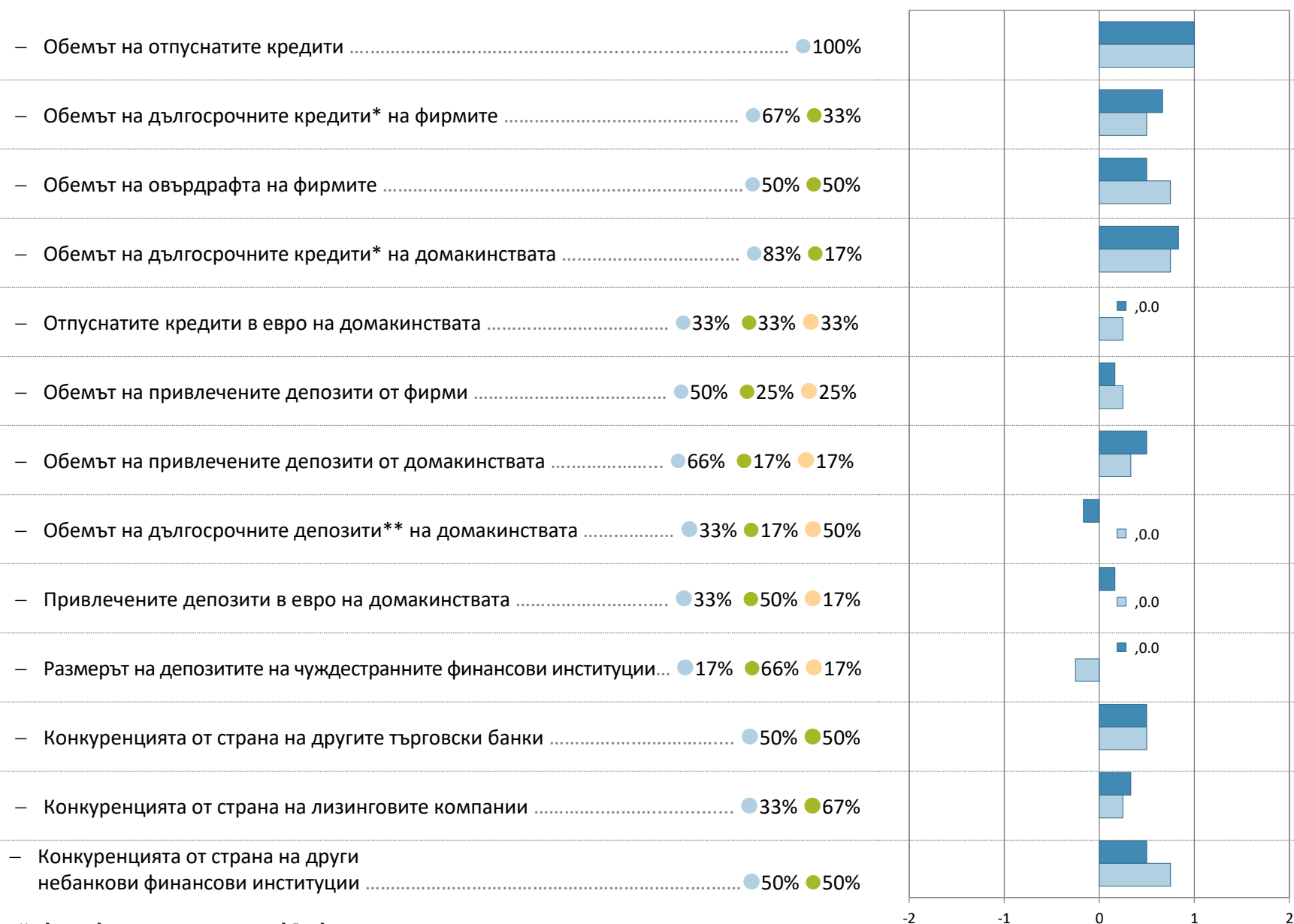
Очаквания за развитието на финансовите посредници

1. Очаквания за дейността на банките

През I тримесечие на 2022 г. спрямо предходното очакват:

- Да се увеличи значително
- Да се увеличи
- Да остане без промяна
- Да намалее
- Да намалее значително

■ IV тримесечие на 2021
■ I тримесечие на 2022

* Кредити с договорен матуритет над 5 години

** Депозити с договорен матуритет до две години и депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца

- Кредитът за частния сектор ще продължи да се развива възходящо в началото на годината според анкетираният търговски банки след като в края на 2021 г. годишното му нарастване се ускори до 8.7%. За тази динамика допринесе основно относителното високо търсене на кредити от домакинствата, и в по-малка степен търсенето на кредит от фирмите. Годишният растеж на кредитите за нефинансови предприятия през ноември възлезе на 4,6% при 3% в края на 2020 г.
- Банките очакват обема на дългосрочните кредити за фирми да ускори растежа си спрямо предходното тримесечие, докато този на овърдрафта на фирми леко да се забави. Това вероятно отразява и очакванията на банките за постепенно намаляване на несигурността и възстановяване на частните инвестиции.
- При кредитите за домакинства също ще има ускорение на тези с по-дългосрочен матуритет, докато при тези доминирани в евро няма да има съществена промяна. По-високото търсене на кредити от страна на домакинствата, освен с увеличението на доходите, ниските лихвени проценти и нарастващите цени на жилищата, може да се свърже и с нарастващи инфлационни очаквания.
- Като цяло привлечените депозити от домакинствата се очаква леко да повишат нарастването си спрямо миналия брой на изданието, докато тези от фирми леко ще забавят растежа си. На фона на исторически ниските лихвени проценти и отрицателна реална възвръщаемост, банките очакват дългосрочните депозити на домакинствата да намалее.
- Конкуренцията в сегмента на кредитирането ще продължи да нараства, като тази от лизингови компании леко ще се ускори спрямо очакваното в предходната анкета.

Заб.: Очакванията са представени чрез претеглени показатели, които могат да приемат стойности между 2 (значително нарастване) и -2 (значително намаление). Когато показателят получава стойност близо до 0, може да е сигнал или за силна разнородност в очакванията на финансовите посредници, или за очаквания за непроменливост на разглежданата икономическа променлива.

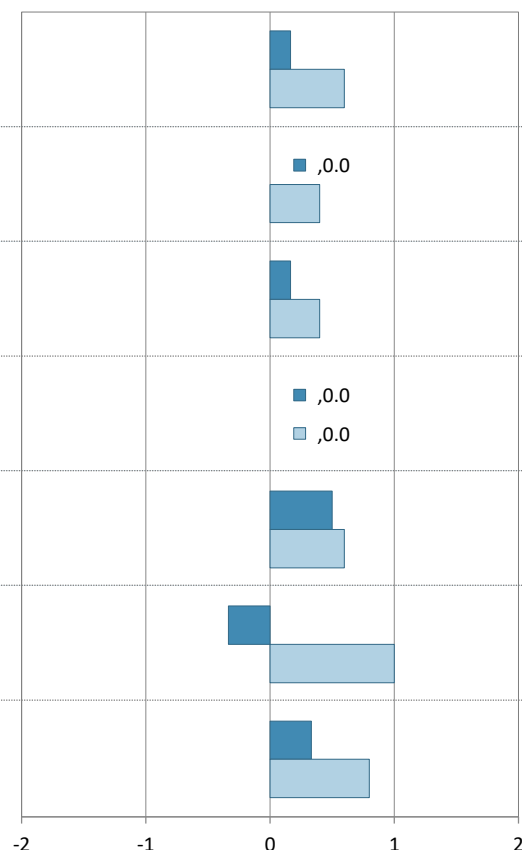
2. Очаквания за развитието на инвестиционните посредници

През I тримесечие на 2022 г. спрямо предходното очакват:

- Да се увеличи значително   ● Да се увеличи   ● Да остане без промяна
- Да намалее   ● Да намалее значително

■ IV тримесечие на 2021
■ I тримесечие на 2022

– Реализираният оборот от търговия с акции на БФБ	● 33% ● 50% ● 17%
– Реализираният оборот от търговия с облигации на БФБ	● 17% ● 66% ● 17%
– Броят реализирани сделки с акции на БФБ	● 33% ● 50% ● 17%
– Броят реализирани сделки с облигации на БФБ	● 17% ● 66% ● 17%
– Общият брой нови емисии акции, листнати на БФБ	● 50% ● 50%
– Общият брой нови емисии облигации, листнати на БФБ	● 67% ● 33%
– Конкуренцията на други инвестиционни посредници	● 33% ● 67%

- Очакванията на инвестиционните посредници за дейността им през първото тримесечие на годината са по-резервирани спрямо предходната анкета.
- Слабо нарастване се очаква по отношение на реализирания оборот от търговия с акции на БФБ, а този от търговия с облигации ще остане близо до обема си от последното тримесечие на 2021 г. През януари търговията на местния капиталов пазар беше повлияна от развитието на световните пазари, където инвеститорите бяха в изчакване на по-конкретни новини относно скоростта на очакваното затягане на паричните политики на големите централни банки. Инвеститорите започнаха да калкулират предварително ефектите, най-важният от които ще бъде намаление на пазарната ликвидност при оттеглянето на монетарните стимули.
- На БФБ реализираният през януари оборот на база среднодневни стойности беше над 5 пъти по-нисък спрямо аналогичния показател за последното тримесечие на 2021 г., а конкретно в сегментите на акции и облигации тази разлика беше дори по-голяма. Отчасти причина за това беше и много високата база от силното представяне на пазара в края на предходната година.
- Растеж през първите три месеца на тази година инвестиционните посредници очакват само по отношение на броя нови емисии акции, листнати на БФБ, докато броят на новите листнати емисии облигации ще бъде по-малък спрямо тези, реализирани през предходното тримесечие.
- През четвъртото тримесечие липсваха нови емисии акции на официалните сегменти, като за отбелязване бяха четирите нови емисии на пазара за растеж ВЕАМ, който набира все повече популярност сред търсещите финансиране млади компании. За изминалото време от първото тримесечие на 2022 г. все още няма нови емисии акции на БФБ. В сегмента на облигациите вече са налице две нови емисии, с което броят им вече се изравнява с емитираните в предходното тримесечие.
- Конкуренцията ще бъде по-слабо изразена спрямо оценката в миналото издание.

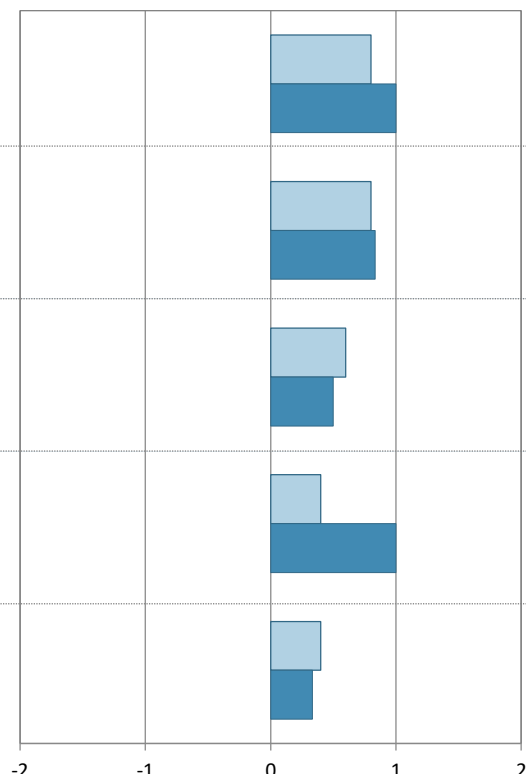
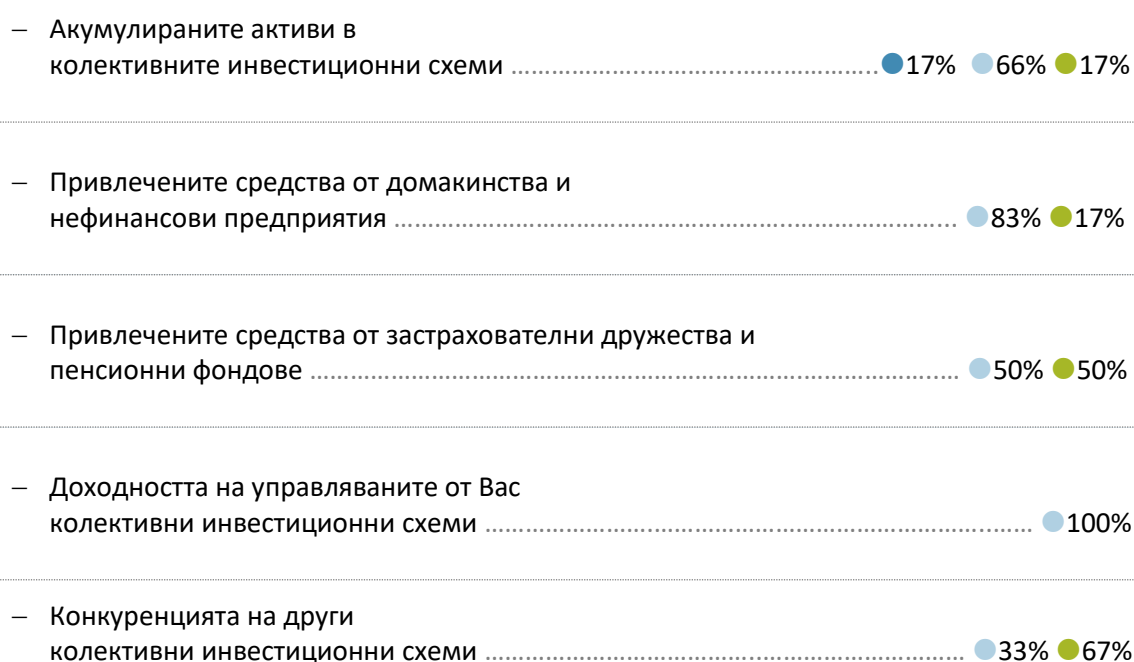
Заб.: Очакванията са представени чрез претеглени показатели, които могат да приемат стойности между 2 (значително нарастване) и -2 (значително намаление). Когато показателят получава стойност близо до 0, може да е сигнал или за силна разнородност в очакванията на финансовите посредници или за очаквания за непроменливост на разглежданата икономическа променлива.

3. Очаквания на управляващите дружества

През I тримесечие на 2022 г. спрямо предходното очакват:

- Да се увеличи значително   ● Да се увеличи   ● Да остане без промяна
- Да намалее   ● Да намалее значително

■ IV тримесечие на 2021
■ I тримесечие на 2022

- За разлика от инвестиционните посредници управляващите дружества са по-оптимистично настроени за началото на годината. Акумулираните от тях активи ще ускорят леко растежа си спрямо очакванията за предходното тримесечие.
- Доходността на управляваните КИС също се очаква да ускори динамиката си в положителна посока през първите три месеца от годината.
- Привлечените средства от домакинства и НФП ще продължат да нарастват с темпове сходни до тези от предходната анкета според запитаните.
- Привлечените средства от застрахователни дружества и пенсионни фондове също ще продължат леко да нарастват.
- Конкуренцията в сектора ще бъде малко по-слабо изразена през първото тримесечие на годината.

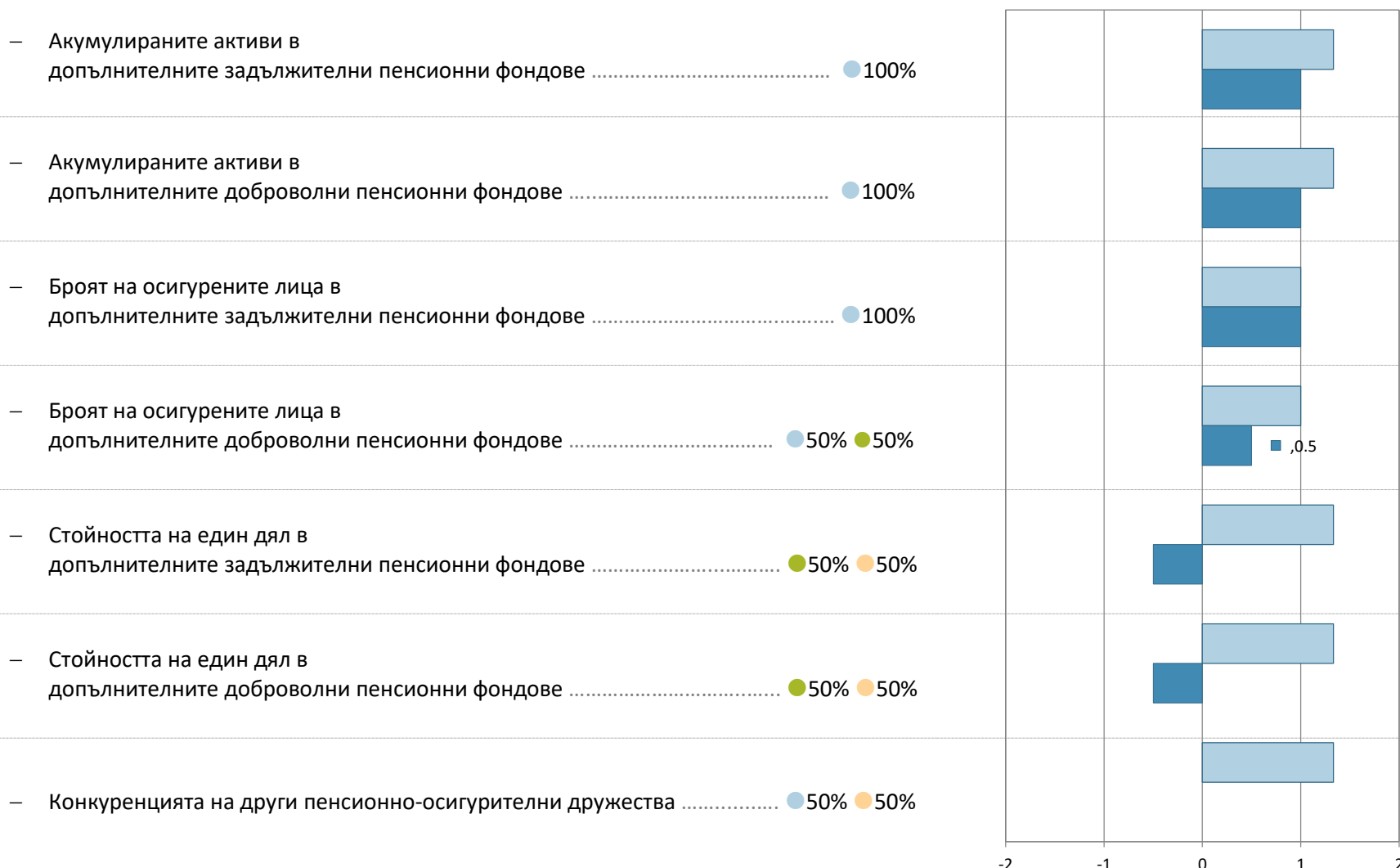
Заб.: Очакванията са представени чрез претеглени показатели, които могат да приемат стойности между 2 (значително нарастване) и -2 (значително намаление). Когато показателят получава стойност близо до 0, може да е сигнал или за силна разнородност в очакванията на финансовите посредници, или за очаквания за непроменливост на разглежданата икономическа променлива.

4. Очаквания на пенсионните осигурителни дружества

През I тримесечие на 2022 г. спрямо предходното очакват:

- Да се увеличи значително   ● Да се увеличи   ● Да остане без промяна
- Да намалее   ● Да намалее значително

■ IV тримесечие на 2021
■ I тримесечие на 2022

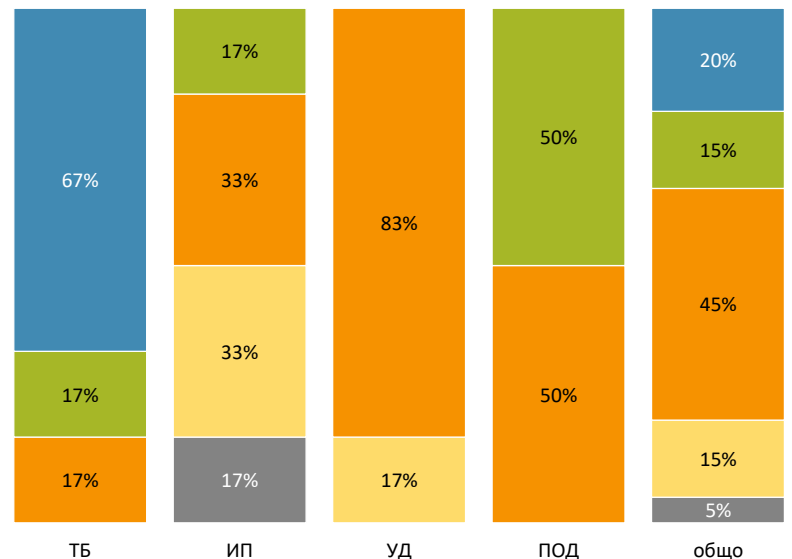
- Очакванията на пенсионно-осигурителните дружества за дейността им през първото тримесечие на 2022 г. са по-съдържани спрямо оптимизма им в края на 2021 г.
- Акумулираните активи в допълнителните задължителни и в допълнителните доброволни пенсионни фондове ще продължат да нарастват, но по-скромно спрямо оценката на анкетирания в предходното издание.
- Броят на осигурените лица в ДЗПФ ще запази растежа си близо до този от предходната анкета, докато този в ДДПФ ще бъде по-слаб.
- Очакванията за динамиката на стойността на един дял както в ДЗПФ, така и в ДДПФ преминаха на отрицателна територия на фона на по-висока доходност за последния отчетен период на 2021 г.
- Претеглената доходност на годишна база на фондовете за ДПО (УПФ, ППФ, ДПФ), както и на ДПФПС за периода 31.12.2019 г. - 31.12.2021 г. отбеляза повишение спрямо аналогичния двугодишен период към края на септември 2021 г.
- Стойностите на един дял на всички ДПФ и ППФ към края на декември 2021 г. отчетоха повишение спрямо края на третото тримесечие на 2021 г., с което очакванията на ПОД от предходното издание се реализираха. При УПФ като цяло стойностите на един дял бяха по-високи в края на 2021 г. спрямо края на септември 2021 г. с изключение на един фонд, при който намалението бе слабо. По-негативните очаквания на анкетирания в това издание се оправдават с информацията към края на януари 2022 г. за стойностите на един дял на фондовете за ДПО, голяма част от които отбелязаха намаление спрямо края на 2021 г.
- Конкуренцията на други ПОД ще остане без съществена промяна в началото на годината.

Заб.: Очакванията са представени чрез претеглени показатели, които могат да приемат стойности между 2 (значително нарастване) и -2 (значително намаление). Когато показателят получава стойност близо до 0, може да е сигнал или за силна разнородност в очакванията на финансовите посредници, или за очаквания за непроменливост на разглежданата икономическа променлива.

Считате ли, че водещата роля на банковите депозити като форма на спестяване в България ще се запази в средносрочен и дългосрочен план?

- Да. При текущото ниво на все още относително висока несигурност и развитие на небанковия финансов сектор, банковите депозити нямат равностойна алтернатива.
- Да. При условие, че паричната политика се нормализира, депозитите ще бъдат по-атрактивни от гл. т. на риск/доходност и ще останат основна форма за спестяване.
- Не. С напредъка на финансовите технологии и повишаването на финансовата грамотност, икономическите агенти ще се насочват все повече към алтернативни форми на спестяване с по-висока доходност.
- Не. Очаквам текущите специфични условия да се запазят поне в средносрочен план до пълно възстановяване от пандемията, поради което депозитите ще бъдат непривлекателни за сметка на по-високодоходни инвестиции или на активи-убежища.
- Друго

Банковите депозити исторически и към момента са традиционна форма на спестяване за България. С оглед на исторически ниските нива на лихвени проценти у нас, в настоящото издание попитахме финансовите посредници относно виждането им за ролята на банковите депозити в средносрочен и дългосрочен хоризонт. Въпреки ниските и дори отрицателни номинални лихвени проценти в някои сегменти, поради високата несигурност по време на пандемията, предпочитанията към спестявания в банковата система останаха високи. В същото време, се наблюдаваше и нарастване на търсенето на жилища, както и на кредитите за покупка за жилища. Тенденцията за засилена склонност към спестяване по време на пандемията беше характерна не само за България, но и за ЕС, САЩ, както и редица други държави.

Най-голям дял от участниците в изследването считат, че бъдещото на финансовите технологии постепенно ще измести традиционната роля на банковите депозити у нас. Това са посочили близо 45% от анкетираните. Според тях с повишаването на финансовата грамотност, икономическите агенти ще се насочват все повече към алтернативни форми на спестяване с по-висока доходност. Най-голяма подкрепа това мнение е събрало сред управляващите дружества (83% от тях) и ПОД с 50%.

Около 20% от общо анкетираните считат, че банковите депозити нямат равностойна алтернатива. Като единствено търговските банки са подкрепили тази позиция – с общо 67% от всичките си отговори. Още близо 15% от посредниците са подкрепили запазваща се роля на депозитите с оглед на очакваната нормализация на паричната политика, което ще направи депозитите по-атрактивни от гл. т. на риск/доходност и те ще останат основна форма за спестяване.

Също, около 15% от респондентите са посочили, че очакват текущите специфични условия да се запазят поне в средносрочен план до пълно възстановяване от пандемията, поради което депозитите ще бъдат непривлекателни за сметка на по-високодоходни инвестиции или на активи-убежища.

Като друго мнение сред инвестиционните посредници са посочили, че при текущи реални отрицателни нива на възвръщаемост по депозити, при увеличени такси и в условия на покачваща се инфлация, то депозитите са атрактивни главно заради физическата сигурност на банките. Според анкетираните, това ще доведе по-скоро до отлив към алтернативни форми на спестяване и управлението на активи ще се задълбочи. Според мнението на инвестиционния посредник може би без промяна като основна форма на спестяване ще останат средствата главно по големи фирмени сметки със салда нужни за дейността.

През годините привлечените в банковата система на страната средства от домакинствата и нефинансовите компании следват тенденция на устойчиво нарастване. В края на 2021 г. депозитите на домакинства (вкл. и НТООД) възлязоха на 66.5 млрд. лв., като спрямо декември 2020 г. нарастването им е 9%. Депозитите на нефинансови предприятия достигнаха 31.8 млрд. лв. и се увеличават с 8.5% на годишна база.

Очакванията са в хода на икономическото възстановяване от пандемията, както и поради въведените от някои търговски банки такси за съхранение, темповете на нарастване на депозитите постепенно да се забавят. В същото време, все повече нарастват предлаганите от страна на търговските банки други продукти като алтернативни форми на спестяване - директни инвестиции във взаимни фондове (в т.ч. обратно изкупуване на дялове), управление на активи, брокерски услуги и др.

Изследването е осъществено на базата на анкети. Събраните отговори са получени до 27 януари 2022 г.

Участници в анкетата остават анонимни и не се оповестяват публично.

Тези оценки и очаквания може да не съвпадат с анализите и прогнозите на Министерството на финансите. Изследването не трябва да се възприема като препоръка за инвестиране или вземане на решение за ползване на услугите на финансовите посредници. МФ не поема отговорност за понесени загуби от трети лица, вследствие използването на информация, публикувана в изследването.

ISSN 2367-4733

© Министерство на финансите, 2022 г.

Дирекция "Икономическа и финансова политика"

София 1000, ул. "Г. С. Раковски" 102

<http://www.minfin.bg/bg/page/870>

e-mail: secretary.evp@minfin.bg